

ประโยค ๑-๒
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๗

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อถกทิวสํ ตาปโส นกขตตโยคํ โอลเณโต ปรนตปสฺส
นกขตตปีพนํ ทิสฺวา “ภทเท โกสมพิยํ ปรนตปราชา มโตติ อาห ฯ
“กสฺมา อยฺย เอวํ วทสฺสิ, กิณฺเต เตน สทฺธิ อามาโต อตฺถิติ ฯ “นตฺถิ ภทเท
, - นกขตตปีพนมสฺส ทิสฺวา เอวํ วทามิติ ฯ สา ปโรทิ ฯ อถ นํ
“กสฺมา โรทสฺสีติ ปุจฺฉิตฺวา, ตาย ตสฺส อตฺตโน สามิกภาเว อกฺขาเต,
อาห “มา ภทฺเท โรทิ, ชาตสฺส นาม นียโต มจฺจุติ ฯ “ชานามิ อยฺยาติ ฯ
“อถ กสฺมา โรทสฺสีติ ฯ “ปฺตุโต เม กุลสนตฺกสฺส รชชสฺส อนฺุจฺฉวิโก;
สเจ ตตฺรํ ภาวิสฺสติ, เสตจฺฉตฺตํ อุตฺสาปยิสฺสติ; อิทานิ มหาชานิกอ วต
ชาโตติ โสเณน โรทามิ อยฺยาติ ฯ “โหตุ ภทฺเท, มา จินฺตฺยิ; สจฺจสฺส
รชชํ ปตฺถเสถ, อหฺมสฺส รชชลภนาการํ กริสฺสามิติ ฯ อถสฺส หตฺถิกนฺตวิณฺญเจว
หตฺถิกนฺตมฺนฺเต จ อทาสิ ฯ ตทา อนเกานิ หตฺถิสตฺสทฺสฺสานิ อากนฺตฺวา
วฏฺฐรฺกขมฺมุเล นิสฺสีทฺนติ ฯ อถ นํ อาห “หตฺถิสฺสุ อนาคเตสุเขว, รฺกขํ
อภิรฺหิตฺวา, เตสุ อากเตสุ, อิมํ มนฺตํ วตฺวา อิมํ ตนฺตี ปฺหเร; สทฺเพ
นิวตฺตติว โอลเณคฺปิ อสฺกโกนฺตา ปฺลายิสฺสนฺติ, อโถตฺริว อากจฺฉเยยาสีติ ฯ
โส ตถา กตฺวา อากนฺตฺวา ตํ ปวตฺตี อโรเจติ ฯ อถสฺส มาตฺรํ อามนฺเตว
“ภทฺเท ปฺตุตฺสฺส เต สาสนํ เทหิ, เอโต ว คนฺตฺวา ราชา ภาวิสฺสตีติ อาห ฯ
สา ปฺตุตฺตํ อามนฺเตว “ตาท ตวํ โกสมพิยํ ปรนตปฺรณฺโณ ปฺตุโตติ วตฺวา
เสนาปติอาทินํ นามานิ อจฺจิกฺขิตฺวา “อสทฺทฺหนฺตานิ อิมํ ปิตฺุ ปารุปน-
กมฺพลณฺเจว ปิลนฺรณมฺหุทิกณฺจ ทสฺเสยฺยาตีติ วตฺวา อฺยโยเชสิ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. กุมารโ ทาปส์ “อิทานิ ก็ กโรมิติ อห ๑ “รูกษสฺส
 เหมจิมสาขาย นิสิตฺวา อิมิ มนฺตํ วตฺวา อิมิ ตนฺตี ปหฺร; เชฏฺฐหฺตฺติ
 เต ปิฏฺฐิ อฺปนาเมตฺวา อฺปสงฺกมิสฺสตี, ตฺวํ ตสฺส ปิฏฺฐิยํ นิสินฺโนว คนฺตฺวา
 รชฺชํ คณฺหาหิติ ๑ โส มาตาปิตโร วนฺทิตฺวา ตถา กตฺวา อากตฺสฺส หตฺติโน
 ปิฏฺฐิยํ นิสิตฺวา ตํ กณฺเณ มนฺตฺยิ “อหํ โกสมฺพิยํ ปฺรนฺตปฺรณฺโธ
 ปฺตฺโต, เปตฺติกํ เม รชฺชํ คณฺหิตฺวา เทหิ สามิติ ๑ โส ตํ สฺตฺวา
 “อเนกานิ หตฺติสฺสหฺสฺसानิ สฺนฺนิปตฺนฺตฺติ หตฺติรํ ํ ํ ํ ๑ อเนกานิ
 หตฺติสฺสหฺสฺसानิ สฺนฺนิปตฺติ ๑ โส อนเนเกหิ โยชฺหตฺติสฺสหฺสฺเสหฺว ปฺริวฺโต
 ปจฺจนฺตคามํ ปตฺวา “อหํ รมฺโณ ปฺตฺโต สมฺปตฺตี, ปตฺถยมาณา มยา สทฺธิ
 อากจฺจนฺตฺติ ตโต ปฏฺชาย มนฺสฺสสฺงคหํ กโรนฺโต คนฺตฺวา นคฺร์ ปฺริวาเรตฺวา
 “ยฺุทฺธํ ภา เม เทนฺตุ รชฺชํ วาตี สาสฺนํ เปเสตี ๑ นาคฺรา อหํสุ “มยํ เทวปี
 น ทสฺสาม, อมฺหากํ หิ เทวี คุรฺกพฺภา หตฺติลฺิงคสฺสฺกณฺเณน นีตา, ตสฺสา อตฺติภาวํ
 ภา นตฺติภาวํ ภา น ชานาม; ยาว ตสฺสา ปวตฺตี น สฺโณม, ตาว เนว ยฺุทฺธํ
 ทสฺสาม น รชฺชนฺตี ๑ ตทา กิร ตํ ปเวณฺิรชฺชํ อโหสิ ๑ ตโต กุมารโ “อหํ
 ตสฺสา ปฺตฺโตติ วตฺวา เสนาปฺติอาทินิ นามานิ กเถตฺวา ตถาปี อสทฺทหนฺตฺวานิ
 รตฺตกมฺพลญจ มุทฺทิกญจ ทสฺเสตี ๑

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑-๒

แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ครั้งนั้น ในวันหนึ่ง อ.คาบส ตรวจดูอยู่ ซึ่งความประกอบแห่ง
 นักษัตร เห็นแล้ว ซึ่งความบีบคั้นแห่งนักษัตร ของพระราชาพระนามว่า
 ปรีนตปะ กล่าวแล้วว่า คุณอนนางผู้เจริญ อ.พระราชาพระนามว่าปรีนตปะ
 ในพระนครชื่อว่าโกสัมพี สวรรคตแล้ว ดังนี้ ฯ อ.พระเทวี ตรัสถามแล้วว่า
 ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้า อ.ท่าน ย่อมกล่าว อย่างนี้ เพราะเหตุไร อ.ความอาฆาต
 กับ ด้วยพระราชาพระนามว่าปรีนตปะ นั้น มีอยู่แก่ท่าน หรือ ดังนี้ ฯ อ.คาบส
 กล่าวแล้วว่า คุณอนนางผู้เจริญ อ.ความอาฆาต กับ ด้วยพระราชาพระนามว่า
 ปรีนตปะนั้น ย่อมไม่มี แก่เรา อ.เรา เห็นแล้ว ซึ่งความบีบคั้นแห่งนักษัตร
 ของพระราชาพระนามว่าปรีนตปะ นั้น ย่อมกล่าว อย่างนี้ ดังนี้ ฯ อ.พระเทวี
 นั้น กันแสงแล้ว ฯ ครั้งนั้น อ.คาบส ถามแล้ว ซึ่งพระเทวี นั้นว่า อ.เธอ ย่อม
 ร้องไห้ เพราะเหตุไร ดังนี้ ครั้นเมื่อความที่แห่งพระราชาพระนามว่าปรีนตปะ
 นั้น เป็นพระสวามี ของพระองค์ อันพระเทวี นั้น ตรัสบอกแล้ว กล่าวแล้วว่า
 คุณอนนางผู้เจริญ อ.เธอ อย่าร้องไห้แล้ว อ.ความตาย ชื่อ แห่งสัตว์ ผู้เกิดแล้ว
 แน่นอนแล้ว ดังนี้ ฯ อ.พระเทวี ตรัสแล้วว่า ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้า อ.ดิฉัน
 ย่อมรู้ ดังนี้ ฯ อ.คาบส ถามแล้วว่า ครั้นเมื่อ ความเป็น อย่างนั้น มีอยู่ อ.เธอ
 ย่อมร้องไห้ เพราะเหตุไร ดังนี้ ฯ อ.พระเทวี ตรัสแล้วว่า ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้า
 อ.ดิฉัน ย่อมร้องไห้ เพราะความโศกกว่า อ.บุตร ของดิฉัน เป็นผู้สมควรแก่ความ
 เป็นแห่งพระราชา อันเป็นของมีอยู่แห่งตระกูล ย่อมเป็น ถ้าว่า อ.บุตร ของดิฉัน
 นี้ จักมี ในพระนครชื่อว่าโกสัมพี นั้นไซ้ อ.บุตร ของดิฉัน นี้ ยังบุคคล จักให้
 ยกขึ้น ซึ่งเสวตฉัตร ในกาลนี้ อ.บุตร ของดิฉัน เป็นผู้มีความเสื่อมหใหญ่หนอ
 เกิดแล้ว ดังนี้ ดังนี้ ฯ อ.คาบส กล่าวแล้วว่า คุณอนนางผู้เจริญ อ.เหตุที่
 จงยกไว้ อ.เธอ อย่าคิดแล้ว ถ้าว่า อ.เธอ ย่อมปรารถนา ซึ่งความเป็นแห่ง

พระราช กำนุตร นั้นไซ้ อ.เรา จักกระทำ ซึ่งอาการคืออันได้ซึ่งความเป็น
 แห่งพระราช กำนุตร นั้น ดังนี้ ๑ ครั้งนั้น อ.ดาบส ได้ให้แล้ว ซึ่งพิณอันยังข้าง
 ให้ใครด้วยนั้นเทียว ซึ่งมนต์อันยังข้างให้ใคร่ ท. ด้วย แก่พระกุมาร นั้น ๑ ใน
 กาลนั้น อ.แสนแห่งข้าง ท. มิใช่หนึ่ง มาแล้ว ย่อมนั่ง ที่โคนแห่งต้นไทรย่อย ๑
 ครั้งนั้น อ.ดาบส กล่าวแล้วว่า ครั้นเมื่อข้าง ท. ไม่มาแล้วนั้นเทียว อ.เจ้า ขึ้น
 เฉพาะแล้ว สู้ต้นไม้ ครั้นเมื่อ ข้าง ท. เหล่านั้น มาแล้ว ร่ายแล้ว ซึ่งมนต์ นี้ จึงคิด
 ซึ่งสาย นี้ อ.ข้าง ท. ทั้งปวง ไม่อาจอยู่ แม้เพื่ออันกลับแล้วแลดู จักหนีไป
 ครั้นเมื่อความเป็นอย่างนั้น มีอยู่ อ.เจ้า ข้ามลงแล้ว ฟังมา ดังนี้ กะพระกุมาร
 นั้น ๑ อ.พระกุมาร นั้น ทรงกระทำแล้ว เหมือนอย่างนั้น เสด็จมาแล้ว กราบทูล
 แล้ว ซึ่งเรื่องอันเป็นไปทั่ว นั้น ๑ ครั้งนั้น อ.ดาบส เรียกมาแล้ว ซึ่งพระมารดา
 ของพระกุมาร นั้น กล่าวแล้วว่า คุณ่อนนางผู้เจริญ อ.เธอ จงให้ ซึ่งสาส์น
 กำนุตรของเธอ อ.บุตร ของเธอ ไปแล้ว จากที่นี่เทียว เป็นพระราช จักเป็น
 ดังนี้ ๑ อ.พระเทวี นั้น ตรัสเรียกมาแล้ว ซึ่งพระโอรส ตรัสแล้วว่า แน่ะพ่อ
 อ.เจ้า เป็นโอรส ของพระราชอาพระนามว่าปรัณตปะ ในพระนครชื่อว่าโกสัมพี
 ย่อมเป็น ดังนี้ ตรัสบอกแล้ว ซึ่งชื่อ ท. ของอิสรชน ท. มีเสนาบดีเป็นต้น
 ตรัสแล้วว่า อ.เจ้า ฟังแสดง ซึ่งผ้ากัมพลเป็นเครื่องห่มด้วยนั้นเทียว
 ซึ่งพระธำมรงค์เป็นเครื่องประดับด้วย ของพระบิดา นี้ แก่ชน ท. ผู้ไม่เชื่ออยู่
 ดังนี้ ทรงส่งไปแล้ว ๑

แปล โดยอรธ

๒. พระกุมารกล่าวกะดาบสว่า บัดนี้ ข้าพเจ้าจะทำอย่างไร ๑ ดาบส
 กล่าวว่า เจ้าจงนั่งบนกิ่งข้างล่างของต้นไม้ ร่ายมนต์บทนี้ คีตสายพิณสายนี้
 ซึ่งจำฝูงจักน้อมหลังเข้ามาหาเจ้า เจ้านั่งบนหลังของมันนั้นแหละ จงไปยึดเอา
 ราชสมบัติ ๑ พระกุมารนั้นไหว้ พระบิดาและพระมารดาแล้ว ทรงทำตามนั้น
 แล้ว นั่งบนหลังของข้างตัวที่มาแล้วกระซิบบอกข้างนั้นใกล้หูว่า ข้าพเจ้าเป็น
 บุตรของพระเจ้าปรัณตปะในกรุงโกสัมพี ขอท่าน จงยึดเอาราชสมบัติอันเป็น

ของพระบิดาแล้วให้แก่ข้าพเจ้าเถิดนาย ฯ ช้างจำฝูงนั้น ฟังคำนั้นแล้วจึงร้อง
เป็นเสียงช้างว่า ช้างจงมาประชุมกันหลาย ๆ พัน ๆ ช้างหลายพันมาประชุมกัน
แล้ว ฯ พระกุมารนั้น อันช้างศึกตั้งหลายพันพากันแวดล้อมแล้ว ถึงบ้านปลาย
แดนแล้วประกาศว่า เราเป็นลูกพระเจ้าแผ่นดินผู้ที่ปรารถนาสมบัติจึงมากับเรา
ตั้งแต่นั้นไป ก็ทรงทำการรวบรวมผู้คน ไปล้อมพระนครไว้แล้วส่งสาส์นไปว่า
จะให้เรารบหรือจะให้ราชสมบัติ ฯ ชาวเมืองกล่าวว่า พวกเราจักไม่ให้ทั้ง ๒
อย่าง เพราะว่าพระเทวีของพวกเรา มีพระครรภ์แก่ ถูกนกหัสดีลิงค์พาไปแล้ว
เราทั้งหลายไม่ทราบว่าพระนางยังมีพระชนม์อยู่หรือว่าไม่มี พวกเราไม่ได้ยิน
เรื่องราวของพระนาง トラบใด พวกเราจักไม่ให้ทั้งการรบ จักไม่ให้ราชสมบัติ
ตราบนั้น ฯ ได้ยินว่าความเป็นพระเจ้าแผ่นดินโดยสืบเชื้อสายนั้น ได้มีแล้วใน
กาลนั้น ฯ ลำดับนั้น พระกุมาร จึงตรัสว่า ฉันเป็นบุตรของพระนาง แล้วอ้าง
ชื่อเสนาบดีเป็นต้น เมื่อพวกชาวเมืองเหล่านั้นไม่เชื่อถ้อยเมื่อนั้น จึงแสดงผ้า
กัมพลแดงและพระธำมรงค์ ฯ

พระราชปริยัติสุธี ปิยาจาโร วัดธรรมามูล จ.ชัยนาท
สนามหลวงแผนกบาลี

แปล
ตรวจแก้.